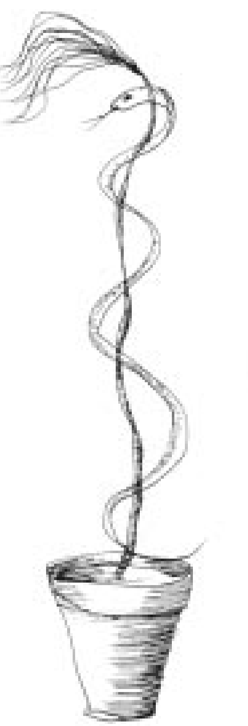

ڕێگایەک بۆ ئاسمان

حوسێن ئەحمەد
(فەرەنسا)

«چۆن فیرار کەم هەتاکو بمگریت؟ چۆن بجەنگم تا تۆ ئەسیرم کەیت؟»
عەباسی مەعرووفی

من خۆم بەخێو دەکەم، تا ئێرەم کە نووسیوە ئەشێ درۆ نەبێت. ئەشێت وابێت و من مامەڵەم لەگەڵ بەروبوومی وەرزەکاندا زۆرتربێت لە خۆشەویستەکەم. وەک ئەوەی گوریسێک لە دنیا ببەستین و ڕایکێشین و ببیەین، من هەموو خۆم دەبەم و ئەوەشی کە لەگەڵ خۆمدا دەیهێنم کۆی ئەو خەمانەیە کە من دەخەنە ئیش.

ئەگەر ویستم هەبێت، ئەتوانم لە مانگێکدا زەڕنیخی پادشا و مەلیکە کۆنەکانیش بفرۆشم و بیر لەوەش بکەمەوە کە بەهەشت و دۆزەخم بسێنم و نرخیان لەسەر دانێم. ئەشێ من ئەوە بتوانم، وەلێ پێویستم بە مەزاتێک هەیە تا هەموو ئەستێرە و کەوکەبەکان بەچنگ بهێنم و ساغیان بکەمەوە. تا وابکەم هەتاو و جەنگەڵ و تریفەکان بکەمەوە بە ئیش. کێ ئەوە ناخوازێت! ماندووبوون لەسەر ئەوەی کە هەیت، کە دەبیت، کە بوویت، خراپ نییە! ئەوە خراپە کە نەبووبیت، کە نەبیت و کە نیت. لەسەر جادەیەکم، لە شوێنێک کە خەریکن کۆشکی پەرییەکان دروست دەکەن. من دەستم بە هەناسەمەوەیە، شتێک وەک نائومێدی و دەرد بەدوای هەنگاوە تێکەڵەکانمدا کێش دەکەم. دەستەکانم پیسن، قاچەکانم پیسن، هەناوم خراپتر. مەگەر خۆم بخەمەوە سەر دوێنێ، مەگەر خۆم تەنیا کەم. دنیا لە زەینمدا لارە، من حیسابەکانی خۆم لەگەڵ خوا ڕێک دەکەمەوە. من بە دوو دەستی پیس و بەدڵێکی شکستەوە لە غەمگینی لاچووم، تا زەوی لە شوێنی خۆیدا بێت و ئیدی بەختەوەری لانەچێت. کێ ئەمە دەزانێت؟ لە شوێنێکمەوە بارانە، من ئەڵێم قەزای تۆم لێ کەوت! من ئەڵێم مانگ گیرا و ئیدی بەشێکمان ڕەش دەبێت. ئیدی بەهەشت تاریک دەبێ و نوور لە ماڵمان دەبڕێت، تۆ وەڵامت نییە. من دەڵێم گوڵتر بە، تا هەنگێک ماچت کا و من هەنگوینەکەی بفرۆشم! تۆ

بێ دەنگیت خەستە و بەزیخیک هەموو شووشەکانی دنیا لە دڵما دەشکێنیت. سەرم لە بازاڕەکاندایە و وەک پەنجەرە هاڕەدەکەم، وەک دیوار دەڕووخێم و دڵم لە دووری دوورەوە دەکەوێت. پێت دەڵێم: قیامەت ئاوەها دروست دەبێت، تۆ ئەڵێی خوا بیکات.

پێت دەڵێم: مەرگم ڕەوا نەبوو، تۆ ئەڵێی بۆ ناشێ؟ ئەمە قسەی دایکیشم بوو کاتێک باوکم لە ڕەنجەکانی خۆیدا مەلەی دەکرد. هەڵبەت ئەوانی تریش هەروان. بڕیارە بۆ هەتا هەتایێ واز لەم قسانە بهێنم و شتێک لەوەی کە بەناوی یادەوەرییەوە قسەدەکات بخەمە سەر سینگم و ئیتر بۆ دوورترین دوورگەکانی خۆم بڕۆم، بیر لەخۆم بکەمەوە کاتێک لە شارێکدام هیچ شتێک ڕوو ناکاتە مەلاکەم پیوبلیسیتێ نەبێت. لە ژوورێکەوە بۆ ژوورێکی تر و لەجادەیەکەوە بۆ جادەیەکی دیکە ئەڕۆم. لە دڵما هەموو دنیا یەک ڕیتمی گۆشەگیریی هەیە. وەک زاهیدێک پەنام لە ژیان گرتووە، وەک دەروێشێک لە سینەی خۆم ئەیەم و ڕووبەڕووی هیچ قسە ناکەم. خاوەن کارەکەم پێم دەڵێت: تۆ بۆ هیچ نەکراوی، پێویستت بە نووستن هەیە، یان ئەوەی کە بڕۆی بۆ ئەستێرەیەکی ئاسانتر، لێرە ژیان قورسدەکەوێت لەسەرتۆ. بیر لەوە دەکەمەوە هیچ شتێک لێرە باش ناڕوات. تەنانەت سەگەکانیش خوویان بە منەوە نەگرتووە و لەبەر خۆمەوە قسەی سووک بە خاوەنەکانیان دەڵێم. هەموو دنیا وەک خەیاڵی پاترۆنەکەم حیساب دەکەم و ئەگەمە ئەوەی کە ئەبێت ئیش بکەیت. ئیش کردن لە شوێنێک کە مرۆڤەکانی لە کەر ماندووترن، مانای ئەوەیە حیسابێکت نییە بۆ ئەوەی کە ماندوو نەبیت. ڕۆژانە زیاد لەوەی کەرێک ئیش دەکات هیلاک دەبم. ئارەقەکانم خەتیان لەسەر جل و پۆشاکەکانم کێشاوە، قژم لە تووکی بەرخ و مەڕە شیاکاوییەکان دەچێت. ڕوخسارم شێواوە و ناسینەوەم لە چاوی خەڵکیدا ئاسان نییە. بەیانییان شەقامەکان چۆڵن، جادەکان بێ دەنگ و منیش وەک بێ کەسترین پیاوی دنیا ڕێگاکەم تا شوێنی ئیشەکەم درێژ دەکەمەوە. کەس لەسەر ڕێگاکەم نییە. خۆم و ئامانج و خەونەکانم دەڕۆین. داهاتوو لە پێشمەوەیە و من حەزم لەوەیە بەدەستی خۆم دروستی بکەم. ژیان لێرە بەو شێوەیەی کە ئەژیت مانای ئەوەیە ئەبێت ئیشت هەبێت، ئەگەر ئیشت نەبێت وەک پشیلە بێ نان و ئاو دەبیت. کەسێک دەنووسێت (تەنیا بە ئیش دەتوانی لەئیش فیرار بکەی) ئەم ڕستەیە لە زەینی مندا دەڕوا و دێت. کە بیری لێ دەکەمەوە بەیانییان زووتر لە کاتی ئاساییم هەڵدەستم، ئازاتر لە جاران ڕووبەڕووی بێزاری ئیش کردن دەبمەوە و پاترۆنەکەم پێم دەڵێت:

بوویتە شێر. هەڵبەت ئەگەر ڕاستتر بیگێڕمەوە، هەموو پاترۆنەکان لەیەک دەچن. بەوەدا کە حەزیان لە خەڵکی ماندووە. حەزیشیان لەوەیە تا دواتنۆک عارەق بڕێژین و نەگەینە سەر هاوار. ئەوەی ئەم ڕۆژانە ئەزموونم کردووە، جۆرێکە لە لەرزین و ڕووخان و بەیەکداچوونی هاوارەکان، خەڵکی بۆ ئەوە دروست بووە هاوار بکات، ئەوەی هاوار نەکات ناژی. زۆربەی کات خەریکم بە ئاوێنە و شووشە و جامخانەکانەوە و کێشەم ئەوەیە شتەکانی دەرەوە پاک بن و ئیدی شوێنێک لە هەناومدا پیس دەبێت. هەمیشە وا بووە، خەڵکی حورمەت بۆ دەرەوەی دەگەڕێنێتەوە و لەناخیدا بێ حورمەتی گەورە دەژی. ژیان خۆی بێ حورمەتییە. هاوکارەکەم لە مەسجێکدا بۆی ناردووم: کە خەریکە لە دەست دەچێت. ویستم وەڵامی بەمەوە و پێی بڵێم: ئیش کردن یانی ئەوەی لێرە بیت، یانی ئەوەی نەڕۆیت و ببیتە کۆیلەی سەعاتەکان. وەلێ بۆ دوایین جار نەمنووسی و هەستم کرد ڕقم لە کاتژمێرەکان بووە. بەیانییان کە دەچم بۆ کار، لە زەینما هەموو دنیا و جادە و ماشێنەکان دەڕۆن، تەنیا سەعاتەکان نەبێت. ڕقم لە یەکەمین کەسە کاتێک کات دیاری دەکات. شەو تا دەرکەوتنی تیشک بەسەر جێگاکەمەوە تل دەخۆم و یادەوەریم پڕ بووە لە وەڕسیم لە ژیان، کێشەم لەگەڵ هەموو شتێکدا دەستی پێ کردووە و وا بڕوات نەگبەتی دەهێنم و وەک هێسترێک لەبەردەم دەرگاکەمدا ئەیبەسمەوە. من هەموو شتێک دەبەسمەوە. لەکارەکەمەوە دەست پێ دەکەم و بڕیارە ڕۆژانە بە پەتێک کە بە نائومێدییەوە بەسراوە هەموو ئەم گەردوونە بەشوێن هەنگاوەکانمدا ڕاکێشم. وەک بێ منەت بووبم لەوەی ژیان لە ماڵەوە بەهایەکی نییە، سواری میترۆ و پاس و ترامەکان دەبم و ئەڕۆم، ئەڕۆم تا ئەو جێگەیەی شتێک وەک نەفخی سوور جەستەم ئاگادار دەکاتەوە و دەنگی ناڵینێکی شپرزە لە بەیەنمەوە دروست دەبێت. هەوڵەدەم لە بیری خۆمدا تەنیا ئەوە دووبارە بکەمەوە کە ماندوو نیم و تا چەند کاتژمێرێکی دیکەش مقاوەمەم هەیە. پێ نازانم پاترۆنەکەم ئەمنێرێت بۆ هەڵگرتنی شتێکی قورس، قورس وەک بەرزکردنەوەی ئەستێرەیەک تا سینگت، قورس وەک جنیوێک بە حەنەکەوە وێرانت کات. قسە ناکەم و هاوکارەکەم دەڵێت:

ژیان بەم جۆرە دەردە دەرد!

سەیری شێواوی قژییەکەم، کە لە خوری حەیوانەکان دەچێت. وەڵامی دەدەمەوە ماندوو بوون سەر بە ئامانج نییە. کەسێک ئاسۆیەکی بۆ بینین و ئومێد و ئامانجەکانی هەبێت ماندوو نابێت. ئەو بێ دەنگ دەبێت و من دەست ئەدەمە بەشێکی تر لەو بارەی کە دەبێت

دواجار بیفرۆشینەوە. پاترۆنەکەم لە دوورەوە دەبینم، جگەرە دەکێشێ و قسە لەگەڵ هاورێکانی دەکات، بە پەنجەی شایەتومان هێمایەک دەکەم و دەست دەکەمەوە بەکار. هەوڵەیەم وەک ئێشچییەک بنوێنم و کەس گاڵتە بە جووڵانەوەم نەکات. کەس نەڵێت کرێکارێکی ماندووە. لە دڵیشەوە تەمامە بەسەر کار و ژیان و پارە و هەموو دراوەکانی دنیادا برشێمەوە. بیسمیلا بکەم لە شەیتان و تف لە سوورانەوەی ئەو ئەستێرەیە بکەم، کە هەر سورێکی بەشی ئەوە دەکات بتکوژێت، یان ئیدی غەمگینت کات. لەپڕ دەبینم هاوکارەکەم ڕەنگی خاو بۆتەوە، جلەکانی هەڵدەکێشێ و ئاگادارم دەکاتەوە کە حەزی لە ئیش کردن نییە، بەڵام ئەیەوێت مانا بات بەژیان. هەڵبەت لای هاوکارەکەم ئەوە دروست بووە کە کارکردن یانی خۆدزینەوە لە بێ مانایی قووڵ. منیش پێی دەڵێم ڕاستەکەیت و خەریکی خەیاڵی خۆم دەبم. (لە دیدەمدا زەوی سەخیف بووە. هەست بە بچووک بوونەوەی ژوورەکەم دەکەم و تکادەکەم بەیانی زوو نەگات. تکا دەکەم سبەینێ ئیش نەبێ و کەمێک ئاسانتر میلی کاتژمێرەکەم لەبیر کەم، ئەگەر سبەینێ زوو دابێت، من ئەبێت پیاز پاک کەم.. هاورێکەم کە حەوسەڵەی منی نییە پێم دەڵێت؛ ژیان وەک پیاز جنین سووکە. من دەڵێم سبەینێ با نەیەت. ئەگینا پاترۆنەکەم هەموو پیازی دنیا بە دەستەکانی من پاک دەکات. هاورێکەم پێدەکەنێ و من بیر لەوە دەکەمەوە چەند ڕۆژێکە کەمتر خواردن ئەخۆم. کەمتر لەگەڵ خۆشەویستەکەم دەدوێم و تێل دەکات کە خراپ ڕووی داوە. ئەم ڕۆژانە بێ دەنگی من دڵیان وەستاندووە و تەنانەت لە سێبەرەکەی خۆشی ماندوو بووە. لە تەلەفوونەکەدا بێ دەنگ دەبم و هەوڵ دەدەم تێی گەیەنم کە بارودۆخەکە خراپ نییە. تێلەکە دادەخاتەوە و لە نامەیەکدا بۆم دەنووسێت بیرم کە. من هێواش لە یەکەم و دوایەمین حەرف و ڕستەکان دەڕوانم. دووجار دەیخوێنمەوە و بۆ سێیەم جار بۆشاییەک لە هەناومدا وەک خەرەندی لێ دێت. قووڵ دەبێت، ئەکرێتەوە و بەشێکی زۆر لە مندا چۆڵ دەکات. تێلەکەم هەڵدەگرم و لەپڕ بەسەرمدا دێت و نامەیەکی بۆ دەنووسم. لە خەیاڵمدا نییە. ڕەنگە نووسیبێتم باش نیم، یان ئەوەی کە ژیان لەمە زیاتر بۆ من ناگوزەرێت. وەڵامم دەداتەوە و ئەنووسێت ئارام بە. وەلێ تا ئەو پێم بڵێت ئارام بە من خراپتر بیر کردنەوە لە نائارامی دەمکوژێت. دەستم بەرز ئەکەمەوە وەک ئەوەی شتێک هەڕەشەم لێ بکات هاوار دەکەم تەسلیم. من حەزم لە ئیش کردن نییە، من بۆ ئەوە نەکراوم بەم جۆرە هێسترێک لەخۆمدا بەرز بکەمەوە.

تێلەکەم دادەنێم و بەشوێن خراپترین وێنەی تەنیاییدا ئەگەڕێم. خراپترین وێنەی دەرد تا هەست بکەم بەختەوەری و بەدبەختیم بەیەک گەیاندووە. خەڵکی تەنیا بەو جۆرە دەتوانن گەورە بن. فاڵچییەک پێی گوتم:

بەختی تۆ بەستراوە. ئەمەم بۆ خۆشەویستەکەم وتەوە و بێ ئاگا پێکەنی. وتی مەگەر من چیم؟ گوتم ئەوەی کە هەیت و وەک ڕوح ناتوانم بت پێوم، دەستت لێ نادرێت. ئەو دیسان پێکەنی و من سەری خۆم کرد بەژێر لێفەکەمەوە.

گوتی: دەستیشت گرتم نا ؟

هێواشێک لە زارم کەوت و گوتم دڵم ئێشێت. گوتم لەوانەیە بمرم و بێ پرس دیار نەمێنم. گریا و باوەشی پێدا کردم. گوتی نا.. نا.. گوتم مردن خراپ نییە (سپێدە) ئەوە خراپە کاتت نەبێت بمریت. گوتی من خەم دەخۆم و ئێستاش قەزای خۆتم لێخە. هەستا و فرمێسکەکانی وەک مردن لە چاوی برینداریکدا دڵۆپەیان دەکرد. گوتم: قەزای کەس لەکەس ناکەوێت (سپێدە) کەس ناتوانێت مەرگی کەس بنوێنێت. ئەگەر مردم چیم بۆ دەکەیت؟ بۆم دەگریت؟ لێم ڕۆشت و بە زوڵفێکی تێکشکاو و ئاڵاوەوە گوتی هیچێ. خۆمم ماندوو نەکرد. گوتم هەر دێتەوە و منیش بڕیار ئەیەم نەمرم. گوتم حەفتاساڵی دیکەش بە زوڵفێکی پەشمەکییەوە دێت بۆ لام. گوتم تێلێک دەکا و ئیتر هەر چۆن بێت پێی دەڵێم نامرم و لەلای تۆ گۆشەگیر ئەژیم. زۆرم گوت و ئێستاش زیاتر لەوەی کە ئیش دەکەم بیر لەوە دەکەمەوە ئەو کوانێ؟ شەوان حاڵم نییە. ژمارەی نامە و ئەو نووسینانەی بۆی ناردووم کوشتوومی. وەک منداڵێکی گرینۆک بە شوێنیدا ڕادەکەم، ئەکەوم و ئەگریم و بەرز دەبمەوە و ڕا دەکەم، بەپێی پەتی و کراسێکی دڕاوەوە خۆم ئەخەمە قوڕەوە و ئەڵێم من نەمردووم، یانی نامرم و ئیتر حەزەکەم لای من بیت. ئەڵێم وەرە و بە کەیفی خۆت وەک بووکە شووشەکەت کۆیلەم کە شەوانە دوای هەموو ئەو ڕێگا دوورانەی وەک دێوانە و ڕەبەن و شەوگەڕەکان دەیپێوم. دەرگای ماڵەکەم دەکەمەوە و وێنەی ئەو لەسەر بست بە بستی ژوورەکەمە. دەستی ئەو لەسەر کلاقیەی پیسییەکەم و دەسکی دۆڵابەکە و شووشەی پەنجەرەکانە و وەک ئەوەی ماندوو بووبێت لەوەی چەند پەتیارەم، بەرزیان دەکاتەوە و پێم دەڵێت خواحافیز...!